

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet Tidavads skola och fritidshem

Läsår 2023/2024

**Antagen
Mariestad
2023-10-20**

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor Tidavads skola och fritidshem
Datum för antagande:	2023-10-20
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Tidavads skola och fritidshem
Giltighetstid:	Läsåret 2023-2024
Dokumentansvarig:	Rektor Annelie Norén Hovbjer

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

- **Plan**
Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1. Syfte.....	5
1.2. Ansvar.....	5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	5
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	5
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	6
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	6
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	8
3.2 Kränkande behandling	8
3.3 Sexuella trakasserier	9
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	10
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	14
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	15
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	15
4.2 Medarbetares delaktighet.....	16
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	16
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	16
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	16
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	17
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	18
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	19
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	19
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev	20
6. Referenser	20
7. Bilagor	21
7.1 Definitioner.....	21
7.2 Lagstiftning och styrdokument	23
7.3 Anmälningsskyldighet	24

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Tidavads skolas plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevers lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevers trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor för Tidavads skola ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Tidavads skola och fritidshem	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
APT/konferens med fokus på diskussion om normkritik	Ja
Systematiskt värdegrundsarbete (EQ).	Ja
Genomgång av rutin för kränkingsanmälan.	Nej
Fortsatt arbete kring samsyn i personalgruppen.	Ja
Planerad uppstartsvecka för att stärka och bibehålla relationer mellan pedagoger och elever.	Ja
Omtag av processen kring konflikthantering.	Delvis
Omtag kring styrda åldersblandade aktiviteter och arbete i kompisgrupper.	Ja
Kontinuerliga diskussioner och samtal med elever om trygghet och studiero.	Ja
Rutiner vid hantering av kränkningar samt trivselregler.	Ja
Revidering av skolans trygghetsenkät.	Ja

Process kring konflikthantering.	Delvis
Styrda rastaktiviteter.	Delvis
Konferens kring skillnad mellan kränkning och konflikter	Nej

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Under föregående läsår minskade antal kränkingsanmälningar med 28% och antal inkomna kränkingsärenden under läsår 22/23 är 8st. Främst är det fysiska kränkningar som sker på skolgården, i korridorerna samt matsal. Skolpersonal ser att minskningen av kränkingsärenden dels kan bero på en ny organisation inom skolan som skapar en ökad trygghet och stabilitet, men också att vuxna arbetar aktivt med att hantera osämja och konflikter innan de eskalerar till kränkningar. Statistiken visar inte att kränkningarna är kopplade till specifika årskurser på skolan. Vi ser dock att vi som pedagoger behöver bli bättre på att anmäla kränkningarna. Till viss del kan det bero på tidsbrist och viss osäkerhet i när en anmälan ska göras. Detta måste vi arbeta vidare med. Statistiken visar också att det är främst pojkar som utsätter och utsätts.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Skolpersonal ser att en framgångsfaktor som påverkat klimatet och minskade kränkingsärenden på skolan har varit den omorganisation som gjorts på mellanstadiet, där undervisning till största del har skett i åldersblandade grupper (åk 4-6). Omorganisationen har lett till ett tryggare mellanstadium där gränser mellan årskurserna har minskat och därmed lett till ökade vänskapsrelationer mellan årskurserna. Skolpersonal är medvetna om att omorganisationen har påverkat eleverna. Vid uppstart HT23, kommer skolan aktivt arbeta med gruppaktiviteter för att bibehålla samarbete och trygghet bland alla elever på skolan, oavsett årskurs.

Vi har under läsåret arbetat med att tydliggöra trivselregler och dessa formulerades på ett enklare vis för att öka elevernas förståelse och delaktighet. Vi tydliggjorde de olika reglerna med konkreta exempel samt synliggjorde både elevernas rättigheter och skyldigheter. Det skrevs även fram en variant där skolans förväntningar på vårdnadshavare tydliggjordes. Trivselreglerna har funnits i skolans alla rum, för att påminna och kunna använda dessa i olika forum och diskussioner. För att förbättra trivsel och miljö i skolan, startar vi upp läsåret 23/24 med föräldramöte i alla klasser. Rektor informerar om trivselregler samt förväntningar på elever och vårdnadshavare. Detta görs i syfte att göra eleverna mer delaktiga i arbetet kring att förbättra både trivsel och miljö i skolan.

Skolan har arbetat med EQ-material för att främja eleverna emotionella utveckling och förståelse för andra. Detta material har framförallt arbetats med i åk F-1, men även i perioder i åk 2-3. Pedagoger upplever materialet som bra och att det varit enkelt med färdigt material

som sedan kan anpassas utifrån klassens behov. Mellanstadiet har haft en utmaning att ta tid för att genomföra ett tydligt och kontinuerligt värdegrundsarbete. Framst beror detta på att läsåret bestått i mycket nytt för både elever och personal utifrån den omorganisation som genomfördes. Personal försökte till en början att genomföra värdegrundsarbetet i åldershomogena grupper men efter att en utvärdering gjorts kom personalgruppen fram till att arbetet med fördel hade kunnat genomföras i de åldersblandade grupperna. Fritids har genomfört värdegrundsarbetet genom EQ-övningar varje tisdag främst med förskoleklass, vi fortsätter även under kommande läsår.

Skolpersonal ser att värdegrundsarbetet behöver bli mer levande på skolan och att det med fördel kan styras av bl a uppstartsveckor med gemensamma aktiviteter som sedan följs av ett regelbundet arbete för att minska risken av att arbetet inte efterhålls. Skolpersonal ser att ständiga diskussioner med eleverna är en positiv faktor för klimatet på skolan, det bidrar till att eleverna aktivt är med i värdegrundsarbetet på skolan. Skolpersonal på lågstadiet ser att det varit hjälpsamt att skolkurator varit behjälplig i dessa värdegrundslektioner och mellanstadiet önskar liknande samarbete för att än mer utveckla diskussioner och ett regelbundet arbete. Personal på mellanstadiet upplever att det kan vara svårt att få med eleverna i reflektioner som blir djupa och bärande.

I utvärderingen av föregående års insatser ser skolpersonal att vissa insatser inte blivit av, det kan kopplas till stor omsättning av personal. Det har varit ett ansträngt läge där personalgruppen som varit i tjänst fått prioritera arbetsuppgifter för att bibehålla den tryggheten som eleverna har behövt samtidigt som det varit mycket vikarier. Elever och personal har bland annat diskuterat böcker med koppling till nätet, sociala medier etc. Skolkurator har samtalat kring sociala medier på mellanstadiet (åk4-5) med fokus på Grooming. Rektor och kurator har även under VT23 varit inne i åk6 och pratat "mindset". Vi ser ett behov av detta även för lägre åldrar.

Skolpersonalen har som vision att följa en gemensam mall när det gäller konflikthantering, där alla vuxna använder sig av samma metod för att stödja eleverna att på egen hand hantera sina konflikter. Skolpersonal har vidare arbetat aktivt med eleverna rörande acceptans gentemot varandra, att arbeta med tålmod och förståelse för både sin egen och andras del i det som sker. Utvärderingen visar också att eleverna i större omfattning leker i åldersblandade grupper på rasterna vilket skapat ett positivt bidrag utifrån våra grupper. De äldre eleverna har visat på ansvarstagande gentemot de yngre och blandningen av klasser har gett möjligheten till skapande av nya kompiskonstellationer på ett mer naturligt sätt.

Vi ser ett behov av att fortsätta utveckla vårt arbete med konflikthantering. Ett trygghetsteam ska startas upp, kurator, fritids och en lärare från varje stadiet. Arbetet startar upp VT24.

Skolan har haft ett fungerande rastvårdskap under läsåret och en tydlighet med rastvårdskapet genom skyltar. Skolpersonal har infört nya och förtydligande regler på några av de vanliga rastlekarna. Vid behov hålls möten med eleverna för förtydligande kring regler som gäller. Detta har skolpersonal kunnat se genom att stämningen i olika lekar har varit bättre och minskade konflikter och osämjor.

Skolan har genomfört egen trivselenkät under både höst- och vårtermin. Resultaten visade generellt att studieron inte upplevdes som tillräckligt bra. Däremot framkom att eleverna själva inte valde att ta ansvar för studieron under lektionerna. Detta är något som behöver

arbetas med under nästkommande läsår, att stödja eleverna i att belysa värdet och att få ett gemensamt arbete kring detta.

Vissa av de tidigare planerade åtgärderna från föregående år, finns inte längre med i kommande års planering då dessa blivit en del av skolans rutiner. T.ex. att använda gul väst, att synas ute på raster och vid bussar, gemensamma åldersblandade aktiviteter, klassråd och elevråd etc.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning Risker och hinder i verksamheten har framkommit genom trygghetsvandring, trygghetsenkät hos både personal, elever och vårdnadshavare, genom skolpersonalens egna kvalitetsverktyg, klassråd, utvecklingssamtal, observationer samt vad som framkommit i våra inkomna kränkingsanmälningar samt analys från föregående års plan. Risker och hinder har diskuterats tillsammans mellan arbetslag, fritids samt elevhälsa.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<p><i>Kränkande behandling</i></p> <p>Vi ser att det finns risker för kränkande behandling vid de tillfällen då elever lämnas mer ensamma i korridorerna, omklädningsrum, under lektionssalsbyten/till och från matsal samt under raster. Det finns också stora risker för kränkningar på sociala medier, även om detta sker utanför skolan så kan konsekvenserna påverka skoltiden för eleverna. Vi uppmärksammar också en risk i att eleverna inte alltid vänder sig till rastvärden om något händer på rasterna, detta då det inte alltid är deras klasspedagog som är rastvärd.</p> <p>Risker finns även för både verbala och fysiska kränkningar vid olika köbildningar så som matsalskö eller busskö. Skolpersonal har uppmärksammat att det finns risk för kränkningar utifrån att flertalet elever använder sig av ett ovärdat språkbruk. Vi ser även att svordomar och ett hårdare språk används i den dagliga</p>	<p>Under raster är alltid vuxna med eleverna ute, men skolgården är stor och kan ibland vara svår att överblicka. Som rastvärd behöver man ha en god kunskap om var på skolgården man bör befinna sig. Rastvärdar ska också vara lätta att hitta på skolgården om elever behöver vuxenstöd, man ska därför som vuxen alltid bära en gul reflexväst. Fortlöpande behöver personalen på skolan öka tillgängligheten för eleverna samt uppmärksamma och stärka elevernas tilltro till alla vuxna på skolan. Det är en viktig del att rastvärdar cirkulera mer på skolgården. Vi kan se att eleverna i större utsträckning söker sig till fler vuxna men är ett utvecklingsområde som ska fortsätta.</p> <p>Vi strävar efter att eleverna ska ha kännedom om att det finns vuxen utanför</p>

<p>konversationen mellan barnen. En risk finns då att ett ovårdat språk blir normaliserat.</p> <p>Skolpersonal ser att det finns en risk att det kan förekomma kränkningar under bussfärd.</p>	<p>och omkring idrottssalen och omklädningsrummen. Detta för är säkerställa att eleverna har någon att vända sig till vid behov.</p> <p>Sociala medier är en vanlig faktor där kränkningar kan ske. En viktig faktor är att skolan bör informera både elever och vårdnadshavare om riskerna som finns samt aktivt arbeta med t.ex. nätetik under skoltid. Även om kränkningar sker utanför skoltid, kan konsekvenserna påverka relationerna i skolan och därmed också påverka elevens syn på skoldagarna.</p> <p>Det finns alltid en bussvärd i samband med att eleverna väntar på bussen. Vi undviker spontana köer och försöker ha fasta platser. Yngst först, årskursvis.</p> <p>Det är viktigt att skolpersonal har en samsyn kring regler och tillvägagångsätt. Om personal har samsyn ökar tryggheten för eleverna.</p>
--	---

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Sexuella trakasserier</i></p>	<p>Under föregående läsår har två inkomna kränkingsanmälningar rörande sexuella trakasserier och liknande. Det är viktigt att säkerställa olika situationer där detta skulle kunna förekomma. Bland annat finns alltid en vuxen i närheten av omklädningsrum, så långt det går. Skolpersonal försöker upplysa såväl elever som vårdnadshavare vilka risker som finns på sociala medier. Det är också viktigt att skolpersonal pratar om nätetik med</p>

<p>Vi ser risker vid omklädningsrum på skolan samt badhus, via sociala medier samt via språkbruk. Skolpersonal ser också en övergripande risk för att kränkning eller diskriminering kan ske i de situationer där vuxna inte är med. Det finns risker i elevernas språkbruk som används, där ord eller termer kan upplevas som kränkande eller diskriminerande. Även på raster finns risken att bli utsatt för sexuella trakasserier. Tafsad?</p>	<p>eleverna. Skolpersonal upplever att detta område, samt många fler, tas upp på ett bra sätt i skolans skolmaterial som används. Övergripande behöver man ständigt föra diskussion bland elever och personal på skolan.</p> <p>Elever på skolan har ett ovårdat språkbruk där flera ordval direkt kan bedömas som olämpliga. Vår ambition är att ha ett fortsatt arbete med språkbruk, där vuxna på ett tydligt sätt förklarar och tar hand om konsekvenser som kan uppstå av detta, kommer att genomföras. Detta genomförs via diskussioner, tydliga förklaringar samt tydliga förhållningsregler samt med stöd av samarbete med föräldrar.</p>
---	---

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

<p>Risker och hinder för diskriminering och trakasserier</p>	<p>Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks</p>
---	---

<p>Kön</p> <p>Vi ser att det finns risk för eventuella skillnader i bemötande och förväntningar rörande kön samt betygsättning och bedömning. Vi ser också risker i att eleverna delas upp i grupper utifrån kön där också olika sorts aktiviteter erbjuds. Risk finns också att alla vuxna på skolan inte är helt involverade i skolans arbete.</p>	<p>Vi ser att en viktig faktor är att ständigt analysera, och uppmärksamma normer bland både personal och elever. Ett fortsatt arbete kommer att fortlöpa under läsåret där fokus är ökad medvetenhet kring könsdiskriminering och övergripande normkritiskt förhållningssätt. Att öka medvetenheten ökar möjligheten för ett könsneutralt arbetssätt. Skolpersonal upplever att eleverna behöver göras medvetna, delaktiga och uppmärksamma i dessa frågor. Vi ser att det här arbetet ger en god effekt.</p>
<p>Könsöverskridande identitet eller uttryck</p> <p>Vi ser att det finns risker i samband med ombyte och gruppindelningar samt utifrån den stereotypiska normen. Vi ser också att det finns risker utifrån elevernas språkbruk.</p>	<p>Vi ser att fritidshemmet arbetar mycket aktivt med att omformulera och benämna t.ex. lekar utifrån ett normkritiskt förhållningssätt. Personalen i skolan behöver också bli mer aktiva i detta arbete. Vi ser även att i läromedel som skolan har finns ett normkritiskt innehåll både i text och bild.</p> <p>Att öka medvetenhet hos både elever och personal på skolan minskar risken för kränkning utifrån ovanstående. Situationer som omklädning och gruppindelningar utifrån kön kan ge konsekvenser för den eller de elever som inte identifierar sig utifrån kön. En ökad kunskap om normer och värderingar hos både elever och personal minskar risken för kränkning eller diskriminering. Vi har tagit fram nya skyltar till samtliga rum på skolan så som toaletter, omklädningsrum och klassrum.</p>
<p>Etnisk tillhörighet</p> <p>Vi ser att det finns risker utifrån etnisk tillhörighet. Risk finns att det är en homogen grupp bland både personal och elever. Risk finns att andra etniska tillhörigheter blir allt mer främmande för eleverna på skolan då eleverna inte exponeras för olika etniska tillhörigheter</p>	<p>Tidavads skola har en relativt homogen elev- och personalgrupp där det förekommer lite skiftande etnicitet. En liten enhet bidrar till ökad risk för kränkning eller diskriminering, utifrån etnisk tillhörighet. En viktig faktor är att man som vuxen alltid stoppar te x verbala kränkningar och påvisar att detta inte tolereras i skolans verksamhet. Skolan använder sig också av skolmaterial som tar upp och gör eleverna medvetna kring frågor som rör etnisk tillhörighet.</p>

<p><i>Religion eller annan trosuppfattning</i></p> <p>Det finns risker i kränkning, diskriminering och utanförskap i samband med olika högtider.</p>	<p>Tidavads skola har en relativt homogen grupp där det förekommer lite skiftande religion och trosuppfattning. Elever på skolan har i hög grad en kristen alternativt ateistisk trosuppfattningen. Skolan har också en tradition av att göra särskilda aktiviteter på särskilda högtider så som te x luciafirande, påsk eller jul, men arbetar för att ha aktiviteter som inte är kopplade med någon särskild högtid. Vid dessa tillfällen ökar risken för att känna utanförskap om man har en annan trosuppfattning. Dock är elever med annan trosuppfattning en minoritet på Tidavads skola i nuläget, men vi ser att det finns en risk för dessa att uppleva sig diskriminerade eller kränkta vilka skolpersonal behöver vara ständigt uppmärksammade på för att säkerställa att ingen elev känner sig exkluderad under sina skoldagar.</p> <p>Skolpersonal upplever att elever på skolan har en öppenhet för om de te x tror på gud eller inte. Skolpersonal upplever att eleverna visar en förståelse gentemot varandra och att dessa frågor inte blir särskilt stora på skolan. En viktig punkt för fortsatta arbetet är att uppmärksamma och diskutera tillsammans med elever.</p>
--	--

<p>Funktionsnedsättning</p> <p>Det finns risk för kränkning eller diskriminering utifrån både psykisk och fysisk funktionsnedsättning då detta kan påverka elever och personalens möjlighet att utföra de aktiviteter som skolan har. Bland annat finns stora risker vid mer fristående aktiviteter så som skolorg och lekdagar. Det finns även risker utifrån nedsatt förmåga inom språk och kommunikation samt att personal saknar adekvat kompetens kring funktionsnedsättning.</p> <p>Skolans lokaler ökar risker för vissa grupper inte skulle kunna inkluderas i tillräckligt hög grad, även om de flesta lokalerna är anpassade efter eventuella fysiska funktionsnedsättningar. Däremot är skolans lokaler mindre anpassade för psykiska funktionsnedsättningar. Skolans undervisning är inte tillrättagad för att möta en variation av funktionsnedsättningar. Trots att man försöker undvika stereotypa bilder kring funktionsnedsättningar så finns risk att detta kan förekomma i undervisningen eller i läromedel som används. Vi ser att nyare läromedel utvecklar detta område i en positiv bemärkelse. Risk finns att medverkan i undervisningsmoment på annan plats inte alltid kan möjliggöras, på grund av otillgänglighet eller fortskaffningsmedel.</p> <p>Risk finns utifrån att det inte finns resurser att tillgå för alla elever vilket kan leda till att det blir svårt att möta samtliga individuella behov. Bland annat har skolan också få lediga lokaler/rum som kan tillgås om en elev har behov av att vara ensam.</p>	<p>Skolan anpassar för att alla ska kunna vara delaktiga på de aktiviteter som skolan erbjuder, detta sker i största möjliga mån. Bland annat finns få antal trappor i skolans lokaler, vilka kan anpassas vid behov samt att det bland annat finns stöd för synnedsatta, så att man lättare ska kunna ta sig in i skolans lokaler.</p> <p>Vissa elever har svårare att hantera t ex friare aktiviteter, där erbjuds i möjligaste mån, extra vuxenstöd till de elever som bedöms vara i behov av det. Vid till exempel utflykter kan det vara svårt att hitta rätt anpassningar för att elever till exempel med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar helt kan vara delaktiga i alla moment. Dock är skolans målbild att den medverkan som kan möjliggöras också ska genomföras.</p> <p>Skolpersonal uppmärksammar också att elever i allt högre grad har en ökad förståelse för såväl fysiska som psykiska funktionsnedsättningar. Detta medför en ökad kunskap och förståelse.</p>
<p>Sexuell läggning Det finns risk för kränkning eller diskriminering utifrån språkbruk, val av litteratur samt genom de stereotypa normer som ofta förmedlas till barn och unga samt skolpersonalen. Det finns också risker i att vuxna i skolan inte har kompetens, eller vågar, att möta barns tankar kring sexuell läggning och hjälpa dem att besvara de frågor som kan finnas.</p>	<p>Skolan har ett ansvar att belysa för elever t ex att ett föräldrapar inte alltid behöver utgöras av en man och en kvinna, utan att det också kan röra sig om samkönade par. Skolans personal behöver ständigt diskutera och vara normkritiska i sitt förhållningssätt, detta görs med stöd av rektor och elevhälsa. Skolmaterial som används bidrar till ökad kunskap och förståelse inom området. Frågor som rör aktuellt ämne finns med i undervisningens material.</p>

<p><i>Ålder</i></p> <p>Det finns risker i att både yngre och äldre barn känner sig kränkta eller diskriminerade utifrån sin ålder.</p>	<p>Skolan arbetar till stor del med åldersblandade grupper (kompisgrupper samt gemensamma aktiviteter). Vi ser att det har en positiv inverkan på tryggheten på skolan då elever själva väljer, att i större utsträckning leka i åldersblandade grupper under raster. Den positiva effekt som visat sig är att yngre elever inte upplever rädsla eller försiktighet gentemot de äldre eleverna ju fler gemensamma aktiviteter som skolan anordnar.</p>
--	--

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på Tidavads skola och fritidshem	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Kontinuerligt arbete och diskussioner som kopplas till EQ, språkbruk och skolans klimat	Terminstart sedan fortlöpande	Föräldramöte Gemensam handlingsplan	Rektor Pedagoger Skolkurator
Fortsatt arbete kring samsyn i personalgruppen	Genomgående under läsåret	Stående punkt på arbetslag	Pedagoger
Konferens med fokus på diskussion om värdegrunden. (normer, konflikter, kränkningar.)	Läsåret 23/24	Skolkurator är behjälplig med material och diskussionsunderlag	Rektor skolkurator
<u>Välplanerad</u> uppstartsvecka för att stärka och bibehålla relationen mellan klasser och elever	Första veckan vid terminsstart HT23	Gemensamma aktiviteter	Rektor Pedagog

Kontinuerliga diskussioner och samtal med elever om trygghet och studiero	Under hela läsåret	Samtal och diskussioner med elever	Pedagoger
Planerade åtgärder läggs in direkt i personalens kalendarium	Vid terminsstart HT 23	Åtgärderna planeras i kalendariet	Rektor Arbetslagsledare
Planerade förebyggande åtgärder på Tidavads skola och fritidshem	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Fortsatt arbete med styrda åldersblandade aktiviteter och arbete i kompisgrupper	Påbörjas vid terminsstart och fortlöper under hela läsåret	Pedagoger planerar olika aktiviteter under läsåret	Rektor Pedagoger
Repetition kring rutin vid hantering av kränkningar samt för trivselregler	Höstterminen 23	Gemensamma diskussioner i personalgruppen	Rektor Pedagoger
Gemensamt arbete kring konflikthantering	Tas fram under läsåret	Gemensamt i personalgruppen	Rektor Pedagoger
Genomförande av trygghetsenkät	HT23 Oktober VT24 April	Pedagoger och skolkurator ser över enkätens innehåll och utformning	Skolkurator Pedagoger
APT/konferens kring skillnad mellan kränkning och konflikter	Under läsåret	Diskussioner kring skillnader mellan konflikt och kränkning	Rektor Pedagoger

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

Klasslärare ansvarar för att informera och diskutera kränkningar och diskrimineringar i varje klass. Förtydliga för elever att det finns en plan och involvera dem för att göra dem delaktiga. Eleverna har genomgående under läsåret fått information om arbete kring

regler och rutiner för att förbättra trygghet och miljö i skolan via klassråd samt klasslärare.

4.2 Medarbetares delaktighet

Utvärdering av föregående läsårs arbete skedde under slutet av läsåret tillsammans med personalgruppen. De utvecklingsområden som då belystes har tagits med i utförandet av detta års plan. Rektor, personal och skolkurator har utifrån dessa områden reviderat planen. Den färdigställda planen lämnas ut för läsning av samtlig personalgrupp vid terminsstart ht-22. Eventuella synpunkter lämnas till rektor.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Vårdnadshavare har genom kontakt med skolan under utvecklingssamtal, möten, via telefon eller mailkontakt bidragit till tankar, funderingar och idéer. Föräldraföreningens styrelse delges planen och har möjlighet att lämna synpunkter innan den fastställs. Planen finns att läsa på Mariestad kommuns hemsida

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/ information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens/elevens mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn/elever	Mentor/pedagog

4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn/elever. Berätta om händelsen och hur förskolan/skolan/fritidshemmet hanterat det samt dokumentera samtalet.	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns/elevs pedagoger/mentorer.	All personal
3.	Informera berörda barns/elevs vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan/skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen/Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn/elever om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad)	Pedagog/mentor

7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barn/elevs vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad)/elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor

6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera avdelningschef för grundskolan.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera avdelningschef för grundskolan.

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn/elev

Informera avdelningschef för grundskolan.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

---

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektorer för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektorer ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Utbildningsförvaltningen/Elevhälsa.